

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Sociologie

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÉTEL

(30 punct)

Irja a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűtjelet! Egyetlen helyes válaszlehetőség van!

1. Ami a hagyományos társadalmakban a szülő- gyermek viszonyát jellemezte:
 - a. a felnőttek és gyermekek viszonyának intenzív demokratizálása
 - b. gyerekeik cselekedeteivel szemben a szülők magasfokú toleranciája
 - c. a gyerekek fölötti szülői tekintély és dominancia
 - d. a gyermekek karrier választásbéli széleskörű szabadsága
2. A vallás:
 - a. a szent dolgokra vonatkozó hiedelmek és gyakorlatok egységes rendszere
 - b. a papok által megvalósított emberközi kommunikációs tevékenység
 - c. jelek, szimbólumok, és nyelvi szabályok komplex rendszere
 - d. egy olyan szervezet, amelynek célja a hatalom megszerzése és befolyásolása
3. Az ellenzéki politikai pártok:
 - a. annak érdekében, hogy bizonyos előnyökben részesüljenek, minél hosszabb ideig birtokolják a hatalmat
 - b. soha nem ellenzik a kormánypártok által javasolt politikát
 - c. a kormány kezdeményezéseire alternatív politikát folytatnak
 - d. a kortárs társadalomban nem léteznek
4. Amiben a család pszicho-affektív funkciója áll:
 - a. a gyermekek nemzése és nevelése
 - b. a családtagok életéhez és fejlődéséhez szükséges anyagi feltételek megteremtése
 - c. a nyelv, a szokások, a viselkedési modellek és a társadalmi értékek átörökítése
 - d. az emberi lény érzelmi szükségleteit kielégítésének kedvező környezet megteremtése
5. Számos modern állam alkotmánya a képviselti kormányzás elvét szentesíti, amely nem jelent mást, mint:
 - a. az államnak azt a lehetőségét, hogy bel- és külügyeivel kapcsolatosan szabadon dönthet
 - b. a hatalom több intézmény vagy személy közti széleskörű megosztását
 - c. az állam összes polgára számára egyenlő jogok biztosítása
 - d. a népnek, választott képviselők általi kormányzása
6. Egy olyan végzős, aki bizonyos társadalmi problémák megoldását célzó magánkezdeményezésekben szeretne önkéntes lenni:
 - a. csatlakozhat egy civil szervezethez
 - b. profitszerzés céljával saját vállalkozást indíthat
 - c. fizetésszerzés céljával munkát vállalhat egy állami intézményben
 - d. nem tudja a hátrányos helyzetű csoportokat támogatni
7. Az iskola szerepe:
 - a. a diákok érdeklődését csupán a társadalmi múlt elemzése területén felkelteni
 - b. a diákok személyiségének és autonómiájának formálásához való hozzájárulás
 - c. az oktatásbéli esélyegyenlőtlenség megjelenésének a kiváltása
 - d. a tantárgy, a csoport és a társadalmi intézmények iránti szeretet kialakulásának meggátolása

8. A szociális állam a gazdaság több területén is próbál befolyással lenni, többek között:
- az államon belüli hatalomszétválasztás elvének az elkerülését biztosítja
 - a személyek számára a decens túlélést lehetővé tevő minimáljövedelem biztosítja
 - szavatolja, hogy a nép az irányítás jogát közigazgatási intézményekre ruházza át
 - olyan intézmények, mint az egyház, az iskola, a média, polgármesteri hivatal stb. meglétét szavatolja
9. Egy emberi közösség, amely folyamatosan segítő tevékenységet folytat, munkáját törvényesítheti, formalizálhatja és hatékonyabbá teheti, ha hivatalosan létrehoz egy:
- egy elsődleges csoportot
 - egy informális csoportot
 - egy baráti csoportot
 - egy civil szervezetet
10. A nevelési forma, amelyre akkor kerül sor, amikor egy osztályközösség a helyi törvényszékre tesz látogatást, hogy az igazságszolgáltató hatalomról több ismeretet gyűjtsön:
- formális
 - informális
 - non-formális
 - családi

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban a szociológiai kutatás módszertanához tartozó fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írják a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Kísérlet	1. Kérdéseken és válaszokon alapuló kutatási eszköz.
b. Ankét	2. Feltételezi a családi diádot.
c. Kérdőív	3. Egy olyan kutatási módszer, amely a megértés céljából, bizonyos társadalmi jelenségeket kontrollált helyzetben manipulál.
d. Megfigyelési lap	4. A legelterjedtebb szociológiai kutatási módszer, amely kérdések feltevése által nyert információgyűjtésben áll.
	5. Egy olyan kutatási eszköz, amelyet az érzékek segítségével nyert információk feljegyzésére használnak.

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

A szocializáció egy olyan alapvető folyamat, amely által a társadalom, tagjainak megfelelő magatartásán keresztül, megtervezi, reprodukálja és megvalósítja normatív és kulturális modelljét. A társadalmi integrálás egy általános jelenség, amely a társadalmi rendszer intézményeinek természete, a társadalmi kategóriák saját kulturális modelljei valamint a személyiség tulajdonságai függvényében egyediülnek.

A fenti szövegből kiindulva, válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- Fogalmazza meg a szöveg alapgondolatát! **2 pont**
- Magyarázza meg, körülbelül fél oldalas terjedelemben, a szövegben megemlített két szociológiai fogalom interakcióba lépésének sajátos módját! **10 pont**
- Érveljen a következő hipotézis mellett vagy ellen: *a szocializáció egy dinamikus folyamat, amely során az ember változik és fejlődik.* **3 pont**
- Mutassa be a családnak a gyermek nevelésében betöltött szerepére vonatkozó véleményét! **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Határozza meg a *társadalmi dokumentumok elemzése* fogalmát! **4 pont**
2. Említse meg az előírt státus két jellemzőjét! **6 pont**
3. Mutasson rá, fél oldal terjedelmű, összefüggő szövegben, amelyben a fogalmakat sajátos szociológiai értelmükben használja, egy összefüggésre az *társadalmi viszonyok* és a *társadalmi csoport* fogalmai közti összefüggésre! **10 pont**
4. Példázza, ahogyan egy személy által betöltött két vagy több szerep konfliktusa megnyilvánulhat! **4 pont**
5. Érveljen, körülbelül tíz sor terjedelemben, azon kijelentés mellett, mely szerint: *a modern társadalmak az érdemorientáltak*. **6 pont**